

Literaire bijlage bij Mijn weekblad

Van boek tot film tot musical

Les Misérables, het meest bekende werk van Victor Hugo (1802-1885) verscheen in 1862. Het is een groots opgezette, heterogene roman waarin vele historische en filosofische uitweidingen de toch al boordevolle intrige onderbreken. Het is een soort epos in proza, met name ook in zijn beschrijvingen van de Slag bij Waterloo en de Parijse opstand van 1832.

Het is bovendien een sociale roman, met een sterke moraal. Hugo neemt het in zijn werk op voor de paria's in de 19e-eeuwse maatschappij en richt een vlammende aanklacht tegen de samenleving en haar 'meedogenloze' wetten. Valjean is de incarnatie van het lijdende proletariaat, die een reeks eindeloze beproevingen moet ondergaan alvorens loutering en dood te vinden.

Het is vooral ook een spannende en melodramatische avonturenroman, die zich laat lezen als een feuilleton. Het boek werd vele malen verfilmd en viert nog altijd hoogtij als musical,

1862

Victor Hugo *Les Misérables*

De hoofdpersoon van *Les Misérables* is Jean Valjean, een man die 19 jaar in een strafkamp heeft gezeten om het stelen van een brood, met strafverlenging vanwege diverse vluchtpogingen. Na zijn vrijlating besluit hij opnieuw te beginnen en zijn verleden als Jean Valjean achter zich te laten. Onder de naam Madeleine werkt hij zich maatschappelijk op. Hij brengt het zelfs tot fabrikant en dorpsburgemeester. Als de ziekelijke fabrieksarbeidster Fantine, de moeder van Cosette, wordt ontslagen is dat een ramp. Zodra Valjean/Madeleine echter van Fantines moeilijke situatie hoort, staat hij haar met raad en daad terzijde.

Valjean komt echter niet los van zijn verleden. Zijn oude gevangenisopzichter Javert komt hem op het spoor en klaagt hem aan wegens oplichting. Daarop verliest Valjean zijn zorgvuldig opgebouwde maatschappelijke positie. Als Javert Valjean aan het ziekbed van Fantine komt arresteren overlijdt Fantine aan een shock. Valjean weet echter te vluchten, redt een deel van zijn vermo-

gen en gaat met Cosette naar Parijs. Daar leven ze een tijd lang gelukkig.

Hun idyllisch leventje wordt echter verstoord als Cosette verliefd wordt op Marius, een studentenleider tijdens de Parijse juni-opstand van 1832. Ook zit Javert Valjean inmiddels weer op de hielen. Valjean raakt in een tweestrijd of hij samen met Cosette moet vluchten voor Javert (en zo ook de liefde tussen Marius en Cosette moet dwarsbomen), of de opstandelingen moet helpen. Hij kiest voor het laatste. Er volgt een zware strijd op de barricades, waarbij in het kamp van Valjean en de studenten een aantal dramatische doden vallen, waaronder het op Marius verliefde meisje Eponine en de dappere straatjongen Gavroche. Valjean redt uiteindelijk zijn 'rivaal' Marius van de dood, "uit liefde voor Cosette". Aan het einde van de strijd krijgt Valjean vervolgens de kans Javert neer te schieten, maar hij laat hem gaan, waarop Javert zelfmoord pleegt.

Marius herstelt van zijn verwondingen door de goede zorg van Cosette. Aanvankelijk weet hij niet wie hem gered heeft maar komt daar bij toeval achter als hij met Cosette wil trouwen. Als Marius na zijn huwelijk met Cosette echter achter de ware identiteit van Valjean als voormalig galeiboef komt, probeert hij aanvankelijk de banden tussen Cosette en Valjean te verbreken. Valjean wordt ziek van vertwijfeling. Als Marius echter hoort van alle goede daden van Valjean wil hij hem om vergiffenis vragen. Hij komt nog net op tijd om dit op Valjeans sterfbed te kunnen doen

*Cosette. een beroemde illustratie
in de eerste druk van 1862.*